

Universeel en verscheiden

'Nooit waren twee meningen volkomen gelijk, evenmin als twee haren of twee graankorrels; de meest universele eigenschap is verscheidenheid.' Je moet Michael Eyquem de Montaigne (1533-1592) heten om een dergelijk aforisme te bedenken. Montaigne was een tijdgenoot van William Byrd en van Palestrina die in hetzelfde jaar als Pierre Ronsard en Louise Labé werd geboren. Hoe verschillend ook, al deze 'auteurs' zijn vandaag wellicht universeler dan ooit. Aan verscheidenheid ontbreekt het zeker niet in dit door Chanticleer voorgestelde programma. En wat is er universeler dan zingen? En wat is er verscheidener én universeler dan het samengaan van muziek en woord, van muziek en poëzie? Ooit verheerlijkte de Vlaamse negentiende-eeuwse bard Prosper van Langendonck het samengaan van muziek en poëzie als volgt:

*Laat de schelle tonen vlieten
uit de zangerige keel
en als vooglen heneschieten
in hun wislend klankgespeel.*

...

*Levenbrengende openbaring; -
Stemmen, hartenharmonie; -
Zang en weerzang, zoetste paring
Van muziek en poëzie!*

Laten we dit programma beschouwen als een prachtig voorbeeld van 'wislend klankgespeel' waarin de stemmen zoals kleuren in een caleidoscoop, de verwachte en onverwachte, de gekende en ongekende patronen vormen van schitterende klankminiaturen van oude en moderne meesters. Alle vocale technieken, alle compositorische procedés waarvan er geen twee volkomen gelijk zijn, dienen slechts één universeel gegeven: de liefde. Liefde voor het aardse en liefde voor het Hogere. Liefde in al haar eenvoud en in al haar complexiteit. Liefde in al haar verscheidenheid.

Johan Huys

biografie

Het Amerikaanse vocaal ensemble **CHANTICLEER** bestaat uit twaalf mannenstemmen, van contratenor tot diepe bas. In het seizoen 07-08 viert Chanticleer, ook wel 'an orchestra of voices' genoemd, hun dertigjarige jubileum. In die periode ontwikkelde artistiek leider Joseph Jennings het ensemble uit San Francisco tot een successtory. Chanticleer concerteerde overal ter wereld en sleepte talloze prijzen – waaronder een prestigieuze Grammy Award – in de wacht. Chanticleer wordt geroemd om de levendige interpretaties van een uitermate breed repertoire, van renaissance tot jazz en hedendaags klassiek. Chanticleer geeft vaak compositieopdrachten en brengt daarnaast ook heel wat cd's en koorarrangementen op de markt.

IN DE KIJKER WO 12.03.08 / 20.00 / CONCERTZAAL / LE POÈME HARMONIQUE / LE CARNIVAL BAROQUE

Le Carnaval Baroque is een oorspronkelijk idee van Vincent Dumestre. Samen met Le Poème Harmonique en de beste artiesten uit het Centre National des Arts du Cirque (Châlons-en-Champagne) heeft hij zich voor deze voorstelling geïnspireerd op het carnaval van 1634 in Rome. Zangers, musici en acrobaten brengen een verrukkelijke 'fête des fous', gebaseerd op een van de duurste feesten van de zeventiende eeuw.

Het rookvrije **CONCERTGEBOUWCAFE** met uitzicht op 't Zand is een goede plek om met vrienden samen te komen, voor een lichte lunch of aperitief. Er is bovendien een uitgebreid aanbod van cd's om te beluisteren én aan te kopen. Open vanaf 11 uur, gesloten op zon- en maandag tenzij er een voorstelling is.

info & tickets

IN&UIT - 070 22 33 02

IN&UIT - 't Zand 34, 8000 Brugge

WWW.CONCERTGEBOUW.BE

subsidiënten

West-Vlaanderen

BRUGGE

mediasponsors

DeMorgen

Knack weekend FOCUS

Klara

structurele sponsors

BOMBARDIER

FLUXYS

PORT AUTHORITY ZEEBRUGGE

Electrabel

Chanticleer

My Spirit Sang All Day

Chanticleer is een Nederlandse vokalensemble.

De groep werd opgericht in 1979 door de componist Steven Sametz.

VOX	
	
I	VI
WILLIAM BYRD (1540-1623), <i>Sing joyfully</i> <i>Ave verum corpus</i>	STEVEN SAMETZ (1954), <i>I have had singing</i>
GIOVANNI PIERLUIGI DA PALESTRINA (CA. 1525-1594), <i>Ave regina caelorum</i>	FRANCIS POULENC (1899-1963), <i>Quatre petites prières de Saint François d'Assise</i> <i>Salut, Dame Sainte</i> <i>Tout puissant, très saint, très haut et souverain Dieu</i> <i>Seigneur, je vous en prie</i> <i>O mes très chers frères</i>
II – EEN SELECTIE UIT:	VI
JOSQUIN DES PREZ (CA. 1450/55-1521), <i>El Grillo</i> <i>Mille regretz</i> <i>Je ne me puis tenir d'aimer</i> <i>Scaramella va alla guerra</i>	GYÖRGY LIGETI (1923-2006), <i>Pápainé</i> <i>Idegen Földön</i> <i>Magany</i>
III – EEN SELECTIE UIT:	VII
ANDREA GABRIELI (1533-1585) <i>A le guancie di rose (dialogue)</i> <i>Sassi, palae, sabbion - E vu, fiumi</i> <i>Tirsi morir volea (dialogo)</i> <i>Sento, sent'un rumor - Alla battaglia</i>	ARRANGEMENTEN UIT DE VOLKS-, JAZZ- EN GOSPELMUZIEK
IV	
STEVEN STUCKY (1949), <i>Cradle Songs</i> <i>Rouxinol do pico preto (Brazil)</i> <i>Lulajze, Jezuniu (Poland)</i> <i>Buy Baby Ribbon (Tobago)</i>	
V	
SAMUEL BARBER (1910-1981), <i>Heaven-Haven (A Nun Takes the Veil)</i>	
GUSTAV MAHLER (1860-1911), <i>Ich bin der Welt abhanden gekommen</i>	

De veelzijdigheid van de mannelijke stem

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Als student musicologie merkte Louis Botto, stichter van Chanticleer, dat veel van de muziek die hij tijdens zijn opleiding bestudeerde, zelden of nooit werd uitgevoerd. Met name het repertoire uit de middeleeuwen en renaissance slaagde er, eind de jaren ‘70 althans, blijkbaar niet in een vaste plaats te verwerven in de programmering van de Amerikaanse concertzalen. In zijn beginperiode legde Chanticleer zich dan ook voornamelijk toe op het zingen van polyfonie in een bezetting met louter mannenstemmen. Die keuze was historisch gemotiveerd: in de kerken en hofkapellen van het vijftiende- en zestiende-eeuwse Europa waren het doorgaans volwassen mannen die instonden voor de gezongen liturgie. Het bereik van een volgroeide mannenstem verschilt uiteraard van dat van een vrouwen- of knapenstem, maar in die periode werd het falsetregister van de mannelijke stem ingeschakeld bij het zingen van de hoge partijen (alt en sopraan). Deze flexibele aanwending van de mannelijke stem heeft vandaag de dag plaats gemaakt voor het bredere bereik van gemengde groepen met ook vrouwenstemmen. Toch blijft het een aparte ervaring om renaissancepolyfonie nog eens te kunnen horen in de homogene kleuren van een exclusief mannelijke bezetting.

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

schreef Byrd zowel werken voor de Latijnse als de Anglicaanse eredienst. In het katholieke Rome was Palestrina, eveneens op het einde van de zestiende eeuw, een van de meest vooraanstaande componisten. De wereldlijke renaissancemuziek wordt in het programma vertegenwoordigd door composities van Josquin des Prez en Andrea Gabrieli. Chanticleer zal een aantal werken van beide componisten uitkiezen. Hoewel Josquin bijna een eeuw vroeger leefde, bevat zijn muziek de wortels van de typische welluidendheid van Byrd, Palestrina en Gabrieli. De expressiviteit van zijn Franse chansons sluit aan bij de middeleeuwse traditie van de hoofse lyriek. De kleinschalige composities op Italiaanse tekst hebben dan weer een veel luchtigere thematiek met een vaak speelse verklanking van de tekst. Ook Gabrieli’s werken vertonen nogal wat inventiviteit. Zo is *Sassi, palae, sabbion* een parodie op het ernstige genre van de deploratie, een treurzang bij een belangrijk overlijden. In Gabrieli’s versie, ter nagedachtenis van Adriaan Willaert, worden echter geen goden of natuurelementen aangeropen maar wel de fauna en flora van de Adriatische kusten: algen, sardines, schelpen ... In andere composities speelt Gabrieli een bijna theatrale kaart door het uitcomponeren van dialoogstructuren.

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

periodes van de muziekgeschiedenis een specifieke muzikale keuze in. Door opdrachten te geven aan (voornamelijk Amerikaanse) componisten breidt Chanticleer het repertoire ook actief verder uit. Ter ere van de vijftiende verjaardag van de groep componeerde Steven Sametz *I have had singing* op een bijzondere tekst die de neerslag is van wat een oude man zich in 1961 herinnerde: het eeuwige gezang van zijn jeugd. Ook Steven Stucky werd gevraagd om te schrijven voor Chanticleer. Anders dan Sametz vertrok hij niet van de tekst (hij koos voor het vertrouwde thema van een wiegelied, in verschillende wereldtalen) maar wel van de klankmogelijkheden van het ensemble dat bekend staat als ‘an orchestra of voices’.

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

is hoorbaar in zijn *Quatre petites prières de Saint François d'Assise*. De vroege werken van György Ligeti zijn daarentegen verrassend conventioneel. Dat heeft alles te maken met de politieke situatie in het naoorlogse Hongarije waar de componist zijn conservatoriumstudies voltooide. Naast de koorbewerkingen van volksmelodieën werkte Ligeti nochtans ook aan meer experimentele composities (zoals zijn *Musica ricercata*). Onder invloed van het regime bleven die echter nog enkele jaren in de lade van het bureau van de latere avant-gardist.

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

Chanticleer op het podium van de Concertgebouwkerk in Amsterdam

ensemble

Chanticleer is een Nederlandse vokalensemble.

De groep werd opgericht in 1979 door de componist Steven Sametz.

Chanticleer is een Nederlandse vokalensemble.

De groep werd opgericht in 1979 door de componist Steven Sametz.

sopraan
Dylan Hostetter
Michael Match
Michael McNeil
alt
Cortez Mitchell
Alan Reinhardt
Adam Ward
tenor
Brian Hinman
Matthew Oltman
Todd Wedge
bariton en bas
Eric Alatorre
Gabriel Lewis-O’Connor
Jace Wittig
artistieke leiding
Joseph Jennings